

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мачинська Наталія, Кость Світлана

**ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ (асистентської) ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
та методичні вказівки**

Львів 2019

Обговорено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

(протокол № 1 від 27 серпня 2019 року)

Затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

(протокол № 1 від 30 серпня 2019 року)

Укладачі:

Мачинська Н.І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Кость С.П., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Рецензенти:

Квас Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор

Стахів Марія Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Мачинська Н.І., Кость С.П. Програма педагогічної (асистентської) практики здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня та методичні вказівки. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – 26 с.

Зміст

Загальні положення.....	4
Основні завдання практики.....	4
Програма (план) педагогічної практики.....	4
Підведення підсумків практики.....	5
Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять.....	5
Алгоритм підготовки до семінарського заняття:.....	7
Взірець оформлення плану-конспекту семінарського заняття.....	9
Орієнтовна схема аналізу (рецензії) відвіданого лекційного (семінарського) заняття.....	11
Основні критерії оцінювання якості семінарського заняття.....	13
Схема аналізу професійної компетентності науково-педагогічного працівника - практиканта.....	14
Взірець щоденника педагогічної практики.....	15
Заліковий лист результатів педагогічної практики.....	21
Графік проведення залікових занять.....	22
Взірець оформлення титульної сторінки документації проходження практики.....	23
Взірець оформлення титульної сторінки конспекту проведеного семінарського заняття.....	24
Взірець оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики.....	25
Як складати звіт про педагогічну практику.....	25
Перелік видів семінарських занять, які необхідно розробити під час педагогічної практики.....	26

Загальні положення

Згідно з навчальними планами та «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів», затвердженого Міністерством освіти і науки України № 93 від 8 квітня 1993 року:

- педагогічна практика вважається обов'язковою складовою частиною професійної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня;
- педагогічна практика проводиться на 5 або 6 курсі денної та заочної форм навчання відповідно до навчальних планів
- кожний здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня розробляє індивідуальну програму (план) проходження практики у відповідності до її загальних положень та завдань, яку схвалюють керівник магістерської роботи та керівник практики;
- базами проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня є кафедра початкової та дошкільної освіти. В окремих випадках здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня для проходження практики можна скерувати і в інші навчальні підрозділи (наприклад, коледжі), де викладають відповідні дисципліни спеціалізації і готують фахівців за бакалаврською програмою. Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня заочної форми навчання проходять практику за місцем праці, якщо це навчальний заклад відповідного профілю, або у Львівському національному університеті імені Івана Франка на кафедрі, за якою закріплені.

Основні завдання практики:

- поглиблення і розширення набутих теоретичних знань із психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час педагогічної (асистентської) практики;
- формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня психолого-педагогічних та методичних умінь викладати відповідні навчальні дисципліни у системі вищої школи;
- вироблення умінь організовувати основні форми навчання у вищій школі, застосовувати сучасні технології й методики навчання;
- формування умінь професійного та педагогічного спілкування із аудиторією здобувачів вищої освіти;
- формування та розвиток у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня досвіду роботи науково-педагогічного працівника, морально-етичних якостей науково-педагогічного працівника вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби у самоосвіті та самовихованні.

Програма (план) педагогічної практики:

- ознайомлення із плануванням та організацією освітнього, науково-методичного та виховного процесу на кафедрі (факультеті);
- відвідування лекційних, семінарських (практичних) занять керівника магістерської роботи чи інших науково-педагогічних працівників кафедри початкової та дошкільної освіти, які викладають дисципліни психолого-педагогічного циклу та методик проведення навчальних занять;
- обговорення і письмовий аналіз відвіданих лекційного та семінарського (практичного) заняття;
- підготовка графіка проведення залікових занять та інформування керівників практики про дату, час і місце їх проведення;
- підготовка конспекту семінарського (практичного) заняття;
- проведення залікового семінарського (практичного) заняття;

- виконання індивідуального науково-дослідного завдання (стан і рівень виконання магістерської роботи: затвердження і обґрунтування актуальності обраної теми, аналіз опрацьованої наукової літератури; написання розділів);
- участь у позанавчальних заходах кафедри (факультету), що проводяться у період практики;

Підведення підсумків практики:

У кінці практики здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня подають:

1. Щоденник педагогічної практики, який містить:
  - а) календарний графік проходження практики;
  - б) робочі записи, зроблені під час проходження педагогічної практики;
  - в) відгук про роботу практиканта, аналіз проведеного семінарського (практичного) заняття та оцінка практики керівника магістерської роботи (або в окремих випадках: відгук науково-педагогічного працівника, під керівництвом якого магістрант проводив семінарське заняття; і відгук керівника магістерської роботи);
  - г) відгук про роботу практиканта та оцінка практики керівника педагогічної практики.
2. Заліковий лист результатів педагогічної практики.
3. Аналіз (рецензія) відвіданого лекційного заняття.
4. Аналіз (рецензія) відвіданого семінарського (практичного) заняття;
5. Письмовий звіт (у довільній формі), у якому описано види виконаної роботи, висловлено побажання і пропозиції щодо покращення змісту та організації педагогічної (асистентської) практики та умов її проведення.
6. Конспект проведеного залікового семінарського (практичного) заняття.

Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінар (від лат. «seminarium» – «розсадник», в перен. знач. – «школа») - це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні здобувачами вищої освіти окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень (усних чи письмових) тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечення педагогічних умов для поглиблення і закріплення знань з основ даного курсу, набутих під час лекцій та в процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійне опрацювання;
- спонукання здобувачів вищої освіти до колективного творчого обговорення найскладніших питань навчального курсу, а також до самостійного вивчення наукової та методичної літератури;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з методами аналізу фактів, що розглядаються на занятті;
- формування вміння і навичок займатися різними видами майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції: навчальну (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та в процесі самостійної підготовки до заняття);

- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів вищої освіти, набуття умінь працювати з різними науковими джерелами, формування умінь та навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання культури мовлення і мислення, прищеплення цікавості до вивчення конкретної дисципліни та до фаху загалом, формування потреби здорового способу життя тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння навчального матеріалу, виявлення прогалин та їх подолання).

Отже, визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять, слід виходити з того, що: під час вивчення різних дисциплін здобувачі вищої освіти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.); знати галузі їх використання; здатність застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін у майбутній практичній діяльності тощо.

До семінарських занять слід ставити загально-дидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотного зв'язку, проблемність та ін.).

У методиці проведення семінарських занять є певні особливості, зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни:

- необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, її значення в майбутній професійній діяльності тощо);
- потрібно дотримуватися принципу професійної спрямованості та здійснювати різнорівневі міжпредметні зв'язки з іншими дисциплінами, формуючи єдину систему знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти;
- слід формувати професійної культуру, а також культуру мислення і мовлення;
- забезпечувати органічну єдність теоретичного і дослідницько-експериментального пізнання;
- гармонійно поєднувати семінарські заняття з лекційними заняттями та самостійною роботою здобувачів вищої освіти.

Прикметною особливістю семінарського заняття як форми навчального заняття є:

- активна участь самих здобувачів вищої освіти у з'ясуванні суті питань, що були винесені на розгляд;
- можливість вільно висловлюватися під час розгляду винесених на обговорення проблем;
- навчальна мета семінарського заняття вимагає, щоб здобувачі вищої освіти були добре підготовлені до заняття. Якщо вони не готові, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (науково-педагогічний працівник ставить запитання, здобувачі вищої освіти відповідають на них).

Існує багато різновидів семінарських занять, які різняться змістом і формою роботи. Під час практики можна використовувати різні види семінарських занять, зокрема:

Таблиця 1. Види семінарських занять

Вид семінарського заняття	Коротка характеристика
Семінари-бесіди	<p><i>Евристична бесіда</i> — найпростіша форма семінару, побудована на основі запитань, що мають проблемний характер і вимагають творчого продуктивного мислення, як-от: «Чому...?», «Як Ви вважаєте...?», «Чим можна пояснити...?».</p> <p><i>Дискусія</i> — вищий рівень евристичної бесіди; найбільш поширеними і ефективними її різновидами є «круглий стіл», форум, дебати, симпозіум, які ґрунтуються на обміні думками між усіма учасниками, що привчає здобувачів вищої освіти самостійно мислити, сприяє розвитку аналітичних навичок, розвиває здатність до виваженої аргументації, обстоювання власної думки, адекватної оцінки себе та поваги до інших.</p> <p>Проводяться шляхом розгляду питань у вигляді невеликих доповідей здобувачів вищої освіти та подальшого їх обговорення учасникам семінару.</p> <p>Характеризуються високим рівнем узагальнення знань, умінь та навичок; дидактичні цілі і завдання цих занять реалізують шляхом заслуховування і широкого аналізу звітів здобувачів вищої освіти про проведenu науково-пошукову роботу.</p>

Наукові семінари	Проводяться у формі наукових конференцій, де здобувачі вищої освіти виступають з доповідями, у яких висвітлюють результати виконаної науково-пошукової роботи.
Семінари з використанням ігрових ситуацій	Проводяться у формі пізнавальної ігор, вікторин («Що, де, коли?», «Брейн-ринг», «КВК» та ін. Ефективним різновидом є рольові ігри, що проводяться у формі наукових конференцій (на них здобувачі вищої освіти виступають у ролі експертів з того чи іншого питання; їхні доповіді рецензує і оцінює група рецензентів - до 3-х осіб); здобувачі вищої освіти, які не погоджуються з деякими положеннями доповідей експертів, виступають у ролі опонентів; веде конференцію здобувач вищої освіти - голова, який надає слово усім учасникам гри, підводить підсумки кожної доповіді, організовує обговорення тощо). Різновидом рольових ігор є прес-конференції (здобувач вищої освіти, який виконує роль прес-секретаря, веде конференцію; здобувачі вищої освіти - журналісти ставлять запитання експертам з проблем, винесених на семінар).
Міжпредметні семінари	Проводить один або різні науково-педагогічні працівники; на них обговорюють навчальну інформацію, яка є предметом вивчення декількох дисциплін.

Методика підготовки і проведення семінарських занять передбачає:

- повідомлення здобувачам вищої освіти плану семінарського заняття та рекомендованої літератури (найкраще подати інструктивну карту проведення семінарського заняття);
- опрацювання та осмислення теоретичного матеріалу та рекомендованої літератури до теми;
- підготовку до обговорення питань інформаційного блоку в формі діалогу, дискусії, диспуту, конференції тощо (за планом заняття);
- підготовку і проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються традиційні форми навчання (за вибором здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня - практиканта), їх аналіз;
- підготовку та проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються інноваційні форми організації навчання (за вибором практиканта);
- виконання індивідуальних практичних завдань різних рівнів (за вибором практиканта);
- виконання завдань науково-пошукової роботи (виконання проєктів, написання есе та повідомлень на проблемні теми, написання доповідей для публічного виступу, підготовку тестів, анкет, інтерв'ю тощо).

Алгоритм підготовки до семінарського заняття:

- проаналізуйте тему заняття, подумайте над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;
- опрацюйте рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково конспектуйте і занотуйте прочитане, виписуйте те, що, на ваш погляд, сприятиме ефективному проведенню семінарського заняття;
- намагайтеся сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтуйте свої міркування;
- занотуйте запитання, які виникли у вас під час підготовки до проведення семінарського заняття, зверніться за консультацією до науково-педагогічного працівника-керівника педагогічної практики чи науково-педагогічного працівника кафедри початкової та дошкільної освіти;
- складіть розгорнутий план-конспект проведення семінарського заняття, ретельно обдумуючи його етапи, структурні елементи, навчальні питання, що виносяться на розгляд, методи, прийоми та засоби навчання, за допомогою яких забезпечуватиметься навчально-пізнавальна діяльність здобувачів вищої освіти.

Таблиця 2. Структура семінарського заняття

Етапи	Характеристика
Організаційна частина	Має на меті мобілізувати здобувачів вищої освіти до навчання; активізувати їх увагу; створити робочу атмосферу для проведення заняття (містить привітання науково-педагогічного працівника зі здобувачами вищої освіти, виявлення відсутніх, перевірку підготовленості до заняття).
Мотивація та стимулювання навчальної діяльності	Передбачає формування потреб вивчення конкретного навчального матеріалу, повідомлення теми, мети та завдань. Мотивації сприяє чіткому усвідомленню мети, що полягає у досягненні кінцевого запланованого результату спільної діяльності науково-педагогічного працівника-практиканта й здобувачів вищої освіти.
Обговорення навчальних питань семінару	Полягає в обговоренні й керуванні процесом розгляду основних питань семінарського заняття відповідно до обраного виду і методики його проведення (див. табл. 1). Науково-педагогічний працівник має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування вивченої навчальної інформації.
Діагностика правильності засвоєння здобувачів вищої освіти знань	Допомагає науково-педагогічному працівникові та здобувачам вищої освіти з'ясувати причину нерозуміння певного елемента змісту навчальної інформації, невміння чи помилковості виконання інтелектуальної або практичної роботи. Здійснюється за допомогою серії оперативних короткочасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних, усних фронтальних опитувань, тренінгу тощо), з використанням комп'ютерної техніки.
Підбиття підсумків заняття	Передбачає стисле повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто, мотивацію діяльності групи і окремих здобувачів вищої освіти, оцінку їхньої роботи).
Повідомлення домашнього завдання	Містить пояснення щодо змісту завдання і методики його виконання.

**Взірець оформлення плану-конспекту
семінарського заняття**

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет
імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ПЛАН-КОНСПЕКТ

семінарського заняття на тему:

«Назва теми»

Підготувала
здобувач вищої освіти другого
(магістерського) рівня ФПШ-51
Прізвище, ініціали

Дисципліна: вказати повну назву навчальної дисципліни

Вид заняття: семінарське заняття

Група – БЛЕМ-51

Тривалість заняття – 80 хв

Місце проведення: біологічний факультет

Дата: 23.05.19

Час проведення: 15.05 – 16. 26

Місце проведення – Біологічний факультет, ауд. 305

Основна література:

1.

2.

Допоміжна література:

1.

2.

Мета: вказати конкретно, які поняття закріплюються, поглиблюються, формуються, вивчаються, аналізуються тощо; які якості особистості виховуються.

Міжпредметні зв'язки:

Забезпечувальні дисципліни: вказати назви тих дисциплін, які вже вивчали здобувачі вищої освіти і які є базою для засвоєння навчальної інформації, що виноситься на розгляд даного заняття.

Забезпечувані дисципліни: вказати назви тих дисциплін, які будуть вивчати здобувачі вищої освіти і для яких навчальна Інформація, що виноситься на розгляд даного заняття, стане базою для успішного засвоєння.

Навчально-методичне забезпечення:

Наочність: (вказати: таблиці, схеми, прилади, які використовуються на даному занятті).

Роздатковий матеріал (вказати таблиці, схеми, тестові завдання, картки контролю, інструкційні картки тощо, якщо вони використовуються на занятті).

Технічні засоби навчання.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (2-3 хв.):

- привітання науково-педагогічного працівника зі здобувачами вищої освіти;
- виявлення відсутніх;
- перевірка підготовленості групи до заняття.

II. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (до 5 хв.):

- повідомлення теми, мети та завдань;
- мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість); повідомлення плану заняття.

III. ОБГОВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПИТАНЬ (60-65хв.)

Науково-педагогічний працівник має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування здобувачами вищої освіти вивченої навчальної інформації. Розгляд основних питань заняття відповідно до обраного виду і методики його проведення.

Вказується поетапно на питання, що обговорюються під час заняття згідно з планом.

Зазначаються конкретні методи, прийоми та засоби навчання, що використовуються у процесі обговорення кожного основного питання:

- бесіда (фронтальна, проблемна, дискусія тощо);
- розповідь здобувача вищої освіти, повідомлення;
  - виконання індивідуальних завдань (усних відповідей, письмових завдань, проблемних, тестових завдань тощо);
  - виконання групових завдань (вправ, проблемних завдань тощо);
- узагальнення, порівняння та ін.

IV. ПІДБИВАННЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ (до 5 хв.)

Коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).

Мотивація діяльності групи і окремих здобувачів вищої освіти, оцінювання їхньої роботи.

V. ПОВІДОМЛЕННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ (2-3 хв.).

**Орієнтовна схема аналізу (рецензії) відвіданого
лекційного (семінарського) заняття**

АНАЛІЗ

навчального заняття з .....(назва предмету),
проведеного у.... (вказати групу, курс, факультет, навчальний
заклад)

Виконав
здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
_____ курсу факультету педагогічної освіти

_____
Прізвище ім'я, по батькові
Перевірив
керівник педагогічної практики
(або науковий керівник)

_____
Посада, науковий ступінь

_____
Прізвище, ім'я, по бат

Зміст (рецензії) аналізу відвіданого заняття

1. Загальні відомості про навчальне заняття:

- тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними, місце у відповідному розділі;
- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;
- рівень досягнення мети та отримані результати, умови, чинники, що сприяли цьому;
- сильні та слабкі сторони, досягнення, загальні враження.

2. Підготовка науково-педагогічного працівника до організації навчального заняття: визначення структури, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного та роздаткового матеріалу.

3. Постановка мети, завдань навчального заняття як кінцевого результату, необхідного для досягнення науково-педагогічним працівником та здобувачами вищої освіти, створення у них установки на досягнення мети.

4. Відбір змісту навчального матеріалу, розвиток особистісного ставлення здобувачів вищої освіти до нього:

- раціональний відбір наукових, засадничих знань, понять, фактів, що складають основу розвитку компетентностей студентів, їхнього соціального становлення, подальшого навчання;
- спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціально значущих та актуальних для життя здобувачів вищої освіти, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів;
- відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;
- стимулювання інтересу здобувачів вищої освіти до змісту заняття (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення науково-педагогічного працівника);
- інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами та спецкурсами.

5. Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки здобувачів вищої освіти, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.

6. Діяльність науково-педагогічного працівника:

- ставлення до здобувачів вищої освіти, наявність позитивної установки;
- стиль діяльності та поведінки науково-педагогічного працівника, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, спосіб знаходження контакту зі здобувачами вищої освіти, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами;

7. Діяльність здобувачів вищої освіти:

- ставлення їх до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;
- ставлення до особистості науково-педагогічного працівника.

8. Організація міжособистісної взаємодії здобувачів вищої освіти та розвиток їхніх взаємин:

- створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;
- застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).

9. Зворотній зв'язок:

- методи, прийоми організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття;

- перевірка науково-педагогічним працівником рівня розуміння, осмислення здобувачами вищої освіти навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;
- застосування зворотного зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення здобувачів вищої освіти, мотивації їхнього навчання з метою вдосконалення організації навчальних занять;
- об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;
- умотивування навчальних досягнень здобувачів вищої освіти без елементів критики особистості.
- загальні висновки (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

Основні критерії оцінювання якості семінарського заняття

Цілеспрямованість - висунення проблеми, намагання поєднати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.

Планування - виокремлення головних питань, пов'язаних з профільними дисциплінами, наявність новинок у списку літератури тощо.

Організація заняття - вміння розпочинати та підтримувати дискусію, конструктивний аналіз усіх відповідей здобувачів вищої освіти, наповненість навчального часу обговоренням проблем, поведінка самого науково-педагогічного працівника.

Стиль проведення - жвавий, з постановкою гострих питань, з дискусією або млявий, який не викликає інтересу.

Ставлення до здобувачів вищої освіти - поважне, урівноважене, в міру вимогливе чи байдуже.

Ставлення здобувачів вищої освіти до науково-педагогічного працівника - поважне чи байдуже, критичне.

Керування групою - науково-педагогічний працівник швидко зав'язує контакт зі здобувачами вищої освіти, впевнено та вільно тримається, взаємодія з групою доцільна та охоплює всіх здобувачів вищої освіти чи, навпаки, робить багато зауважень, підвищує голос на здобувачів вищої освіти, спирається в роботі лише на декількох здобувачів вищої освіти, а інші залишаються пасивними.

Коментарі та висновки науково-педагогічного працівника - кваліфіковані, доказові, переконливі, чи, навпаки, некваліфіковані, неістотні, не містять теоретичних зауважень.

Схема аналізу професійної компетентності науково-педагогічного працівника-практиканта

№ з/п	Професіоналізм	Бали	Непрофесіоналізм
1.	Педагогічна діяльність науково-педагогічного працівника-практиканта		
	Разом з навчальними ставить розвивальні та виховні завдання	1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Ставить та реалізує, передусім, навчальні завдання

	Володіє варіативною методикою, тобто вибирає найдоцільніші методичні рішення з декількох можливих	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Використовує одноманітні методичні рішення у навчанні
	Прагне і вміє аналізувати свій досвід	1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Уникає самоаналізу за різних приводів
2.	Педагогічне спілкування науково-педагогічного працівника–практиканта		
	Заздалегідь планує комунікативні завдання	10 9 8-7 6 5 4 3 2 1	Завдання до спілкування у ході заняття не планує, покладаючись на ситуації, що виникають стихійно
	Створює у групі атмосферу довіри, психологічної безпеки; здобувачі вищої освіти відкриті для спілкування та розвитку	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	У спілкуванні використовує жорсткі методи; виходить з незаперечного авторитету науково-педагогічного працівника; здобувачі вищої освіти напружені
	Виходить з цінності особистості кожного здобувача вищої освіти; поважає його гідність, зорієнтований на підтримку	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Здобувачів вищої освіти сприймає як об'єкт, засіб, перешкоду. Не диференціює власного спілкування, зорієнтований на формальні оцінки.
3.	Особистість науково-педагогічного працівника–практиканта		
	Має стійку професійно-педагогічну спрямованість	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Вважає, що ненадовго затримається на викладацькій діяльності
	Має позитивну Я-концепцію, спокійний та впевнений	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Постійно невпевнений у собі
	Працює творчо, застосовує оригінальні прийоми	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Працює в основному за типовими методичними розробками
4.	Ставить задачі формування в здобувачів вищої освіти уміння вчитися, заохочує їх активні навчальні дії та самоконтроль, спирається на набуті знання здобувачів вищої освіти	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Завдання розвитку та уміння вчитися для здобувачів вищої освіти ставить, дає їм готові завдання, організуючи лише репродуктивну діяльність
	Розвиває в здобувачів вищої освіти самостійність та ініціативу	1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Самостійності та ініціативи здобувачів вищої освіти в не заохочує
	Прагне накреслити для окремих здобувачів вищої освіти індивідуальні програми	1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Індивідуальний та диференційний підхід мінімальний
5.	Психологічний аспект педагогічної діяльності		

Може уявити себе на місці здобувача вищої освіти, поглянути на проблему його очима	109 8 7 6 5 4 3 2 1	Вважає недоцільним прагнення пояснювати проблему з точки зору здобувача вищої освіти
Відверто та широко виявляє свої думки та почуття в спілкуванні зі здобувачами вищої освіти	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Жорстко дотримується ролі науково-педагогічного працівника, зорієнтований на формально ділові стосунки та підтримання власного авторитету.
Динамічний та гнучкий у спілкуванні, звертає увагу на проблеми, що виникають, та прагне їх вирішити	10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	Негнучкий, не помічає конфліктів, що виникають, не здатний їх конструктивно вирішувати

Взірець щоденника педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет педагогічної освіти

Кафедра початкової та дошкільної освіти

напрямок підготовки (спеціальність) _____

_____ курс, група _____

Відгук керівника практики

Дата складання заліку « ____ » _____ 2019 року

Оцінка:

за національною шкалою

кількість балів

за шкалою ECTS

Керівник практики

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗАЛКОВИЙ ЛИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача освіти другого (магістерського) рівня ____ курсу факультету педагогічної освіти
(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики __ кафедра початкової та дошкільної освіти,
факультет педагогічної освіти

Термін проходження:

1. РЕЦЕНЗІЯ ВІДВІДАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Дата проведення	Курс, група	Тема заняття	Шкала оцінюв. (0-30 б.)	Хто оцінював (прізвище)	Підпис
1.			Лекційне заняття на тему:			
2.			Семінарське (практичне) заняття на тему:			

2. КОНСПЕКТ І ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКОГО (ПРАКТИЧНОГО) ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Тип (вид), тема	Шкала оцінюв. (0-30 б.)	Хто оцінював (прізвище)	Підпис
1.	Конспект (10 б.)			
2.	Проведення заняття (20 б.)			

3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (виконання магістерської роботи)

№ п/п	Зміст завдання	Шкала оцінюв. (0-40 б.)	Хто оцінював (прізвище)	Підпис
1.	Затвердження і обґрунтування актуальності теми або Рівень і якість виконання теоретичної частини дослідження		Науковий керівник	
2.	Аналіз наукової літератури або Рівень і якість виконання практичної частини дослідження		Науковий керівник	

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Сума (бали)	Шкала ECTS	Національна шкала		Дата здачі документації	Прізвище керівника практики	Підпис
		Код	Прописом			

Керівник практики

«_____» _____
(оцінка) (підпис, прізвище та ініціали)

ДОКУМЕНТАЦІЯ

з проходження педагогічної (асистентської) практики
у Львівському національному університеті імені Івана Франка
з _____ до _____

здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
групи _____

спеціальності 013 «Початкова освіта»

012 «Дошкільна освіта»

факультету педагогічної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

Прізвище, ім'я, по батькові

**Взірець оформлення титульної сторінки конспекту
проведеного семінарського заняття**

Міністерство науки і освіти України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

КОНСПЕКТ

залікового семінарського заняття
з навчальної дисципліни «_____»
на тему: «_____»
здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
групи _____
Прізвище, ім'я, по батькові

Консультація та допуск до проведення заняття:

Посада науково-педагогічного працівника	Дата консультації	Дата допуску	Прізвище, ініціали	Підпис
Доцент				

Оцінка:

Дата:

Підпис викладача:

Львів 2019

Взірець оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики (асистентської)
у Львівському національному університеті імені Івана Франка
з _____ до _____
здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
групи _____
спеціальності 013 «Початкова освіта»
012 «Дошкільна освіта»
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
Прізвище, ім'я, по батькові

Як скласти звіт про педагогічну практику

Звіт оформляє практикант. У документі необхідно відобразити зміст проведеної роботи відповідно до програми педагогічної практики, зокрема вказати теми відвіданих лекцій і практичних (семінарських) занять, назвати теми проведених лекцій, практичних (семінарських) занять. Охарактеризувати, яку індивідуальну роботу зі здобувачами вищої освіти було проведено (консультації, бесіди тощо). Зазначити, якщо це можливо, у підготовці яких виховних заходів брав участь здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня. Об'єктивно проаналізувати рівень і якість виконання індивідуально-дослідного завдання.

Звіт має містити самоаналіз рівня наукових і навчально-педагогічних знань, наявних до проведення практики, а також набутих під час педагогічної практики. Потрібно також вказати на недоліки власної науково-педагогічної підготовки і висловити побажання щодо поліпшення організації і проведення педагогічної практики.

Перелік видів лекційних, практичних (семінарських) занять, які необхідно розробити під час педагогічної практики

1. Підготувати і продемонструвати фрагмент лекції у вищій школі з використанням проблемного методу навчання.
2. Підготувати і продемонструвати фрагмент практичного заняття у вищій школі з використанням проблемних методів навчання.
3. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням мозкового штурму.
4. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням рольової гри.
5. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням ділової гри.
6. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням технічних засобів навчання.
7. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням активних методів навчання.
8. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з використанням методів інтенсифікації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.
9. Підготувати і продемонструвати фрагмент заняття у вищій школі з елементами дискусії.
10. Підготувати і продемонструвати фрагменти заняття здійснення одного із видів контролю.